

Lukštų šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

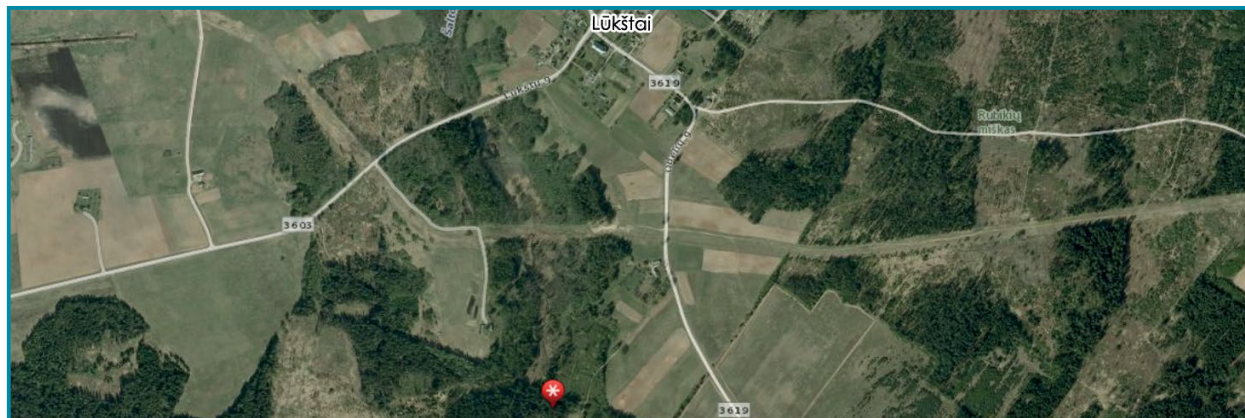
Petrovka

Koordinatės

LKS: 607661; 6210829

Adresas

Lukštų k., Juodupės sen.,
Rokiškio r. (Sniegių miško
rytinė dalis)

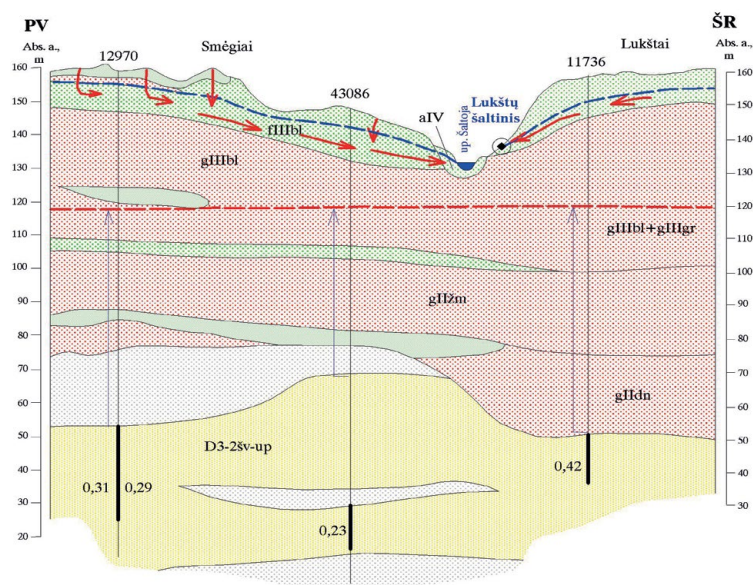

Aplinka

Šaltinis trykšta 0,4 km į pietvakarius nuo J. Zakšauskienės sodybos, 0,33 km į vakarus nuo kelio Obeliai–Lukštai, apie 80 m į rytus nuo Šaltojos upės dešiniojo kranto, minėto upelio slėnyje, Sniegių miško rytiniame pakraštyje. Už 0,51 km į šiaurę nuo šaltinio yra Lukštų piliakalnis, už 1 km į šiaurės rytus – Lukštų dauba „Nuskendusi bažnyčia“.

Dabartinė būklė, kaptazas

Šaltinis išsilieja iš žemės vaizdingoje lomoje bent trijose vietose. Išstakoje susiliedamas sudaro gana sraunų upelį, už kelių dešimčių metrų įsiliejantį į Šaltuosios upelį, kuris yra Vyžuonos upės intakas. Šaltinio aplinka yra prižiūrima, dar kolūkių laikais terasėlėje įrengtas akmeninis stalias, nusileisti prie šaltinio įrengti akmenų laiptai, padaryta akmeninė sienelė, sutvirtinanti šlaitą, įrengti mediniai suolai.

Vandens fizikinės savybės

Vanduo skaidrus, bespalvis, bekvapis, jo temperatūra gana pastovi ($T = 7,7\text{ }^{\circ}\text{C}$).
 $Eh = -25\text{ mV}$, $SEL = 589\text{ }\mu\text{S/cm}$, $pH = 7,32$,
 $rH = 13,8$ redukcinė aplinka.

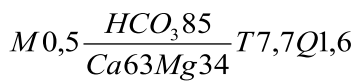
Vandens cheminės savybės

Vanduo gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų (488 mg/l), nedidelė geležies

koncentracija (0,05 mg/l), kietas (karbonatinis, lengvai pašalinamas kietumas – 5,38 mg-ekv/l). Vandenyje nedaug nitratų (8 mg/l) ir amonio (0,03 mg/l).

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	488		
Sausoji liekana 180 °C	324		
Bendrasis kietumas		6,36	
Karbonatinis kietumas		5,38	
Nekarbonatinis kietumas		0,98	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	11	0,31	4,89
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	25	0,52	8,20
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	328	5,38	84,86
Nitritai, NO ₂ ⁻	0,00	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	8	0,13	2,05
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	5	0,22	3,33
Kalis, K ⁺	1	0,03	0,45
Kalcis, Ca ²⁺	83	4,14	62,63
Magnis, Mg ²⁺	27	2,22	33,59
Amoniakas, NH ₄ ⁺	0,03	0,00	0,00
Kitos analitės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,47		
Permanganato skaičius, mg O/l	2,00		
Bendroji geležis, mg/l	0,05		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	486		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Teka vakarų kryptimi. Šią vietą ir dabar mėgsta sentikiai per Petrinių šventę (Petrovka) (liepos 12 d.). Prieškariu jau išvakarėse suplaukdavo ne tik iš artimų, bet ir iš tolimų visos Lietuvos ir net Latvijos Daugpilio apylinkių. Pieva į pietus nuo šaltinio tapdavo pagrindine šventės arena. Tiesa, toje pačioje vietoje ir katalikų jaunimas mėgo rengti gegužines, susibūrimus. Visais metų laikais, o ypač Petrinių dieną, šaltinio vandeniu buvo prausiamasi, jis geriamas, pilstomas į butelius: „Mazgojas, vežas namo, pagerina sveikalą. Burnas mazgoja, bendrai koks negalavimas. Mesdava kapeikas kokias. Seniai jau kas kuopė, tai anie randa visakių tų pinigų: i vokiškų, i Lietuviškų tuos centus, i rusiškų. Labai gerbia versmį visi.“

Liudies etimologija net Lukštų bažnytkaimio pavadinimą sieja su šventėmis prie Lukštų šaltinio: „Lukštai užtai, kad ten rinkdavos [žmonės]. Petrovka, visa. Kiaušinius [ten] valgė ir lukštus mėtė.“ „Pilgrimai vaikščiodavo, kiaušinius valgydavo.“ (Vaitkevičius, 2006)

Tipas

Krintantis, erozinis

Režimas

Nuolatinio veikimo, pagal debito kaitą priskiriamas pastovaus vandeningumo šaltinių kategorijai

Vandeningumas

Vidutinio vandeningumo reikšmingas šaltinis (Q – 1,6 l/s)

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

K. Kadūnas, 2012